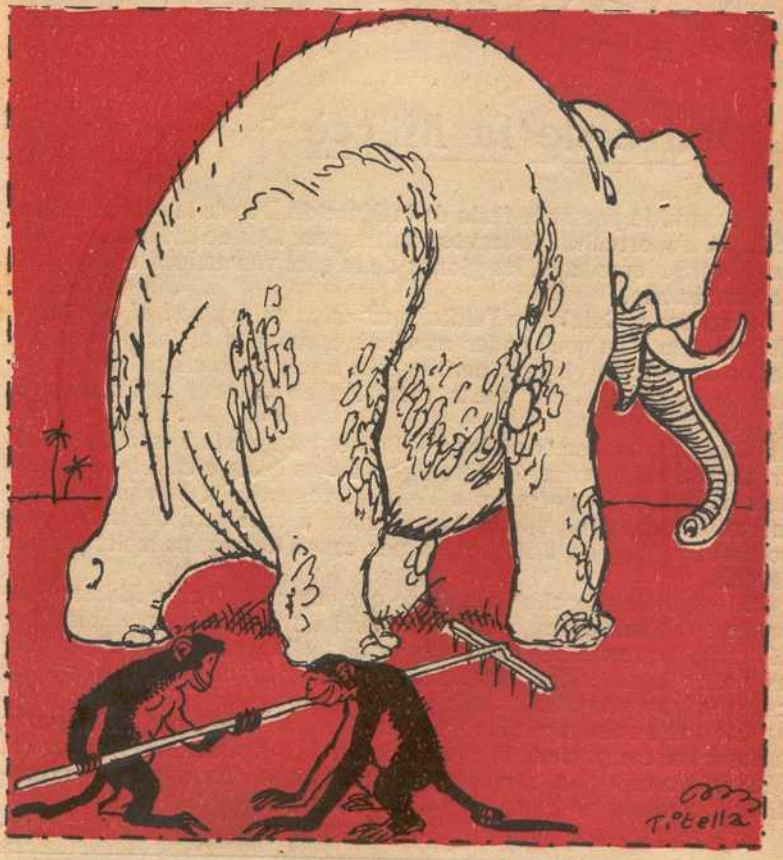
PREU: 5 Cènts. Barcelona, 30 de Setembre 1911

EN PATUFET

ANY VIII N.º 403. — Redacció y Administració: Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

— ¿Ahónt vas ab aquesta rasqueta?
— Home: vull probar si puch ferli pessigolles a n'aquell trompa.

L'Ordre de la Mercè

ACABEM de passar la festa de la Mare de Deu de la Mercè, lo qual fa d'oportunitat donarvos una lleugera idea de la fundació y fins de l'Ordre Mercedaria, les glories de la qual van unides a les de la nostra historia.

Regnava a Catalunya l'altíssim monarca en Jaume I *el Conqueridor,* en temps en que'l poder musulmà oprimia la major part de les terres espanyoles y's feya perillosíssim solcar els mars pel gran nombre de corsaris alarbs que'ls recorrien en vaixells destinats a la pirateria.

Cada dia queyen en poder dels lladres y segrestadors marins naus cristianes, els tripulants y passatgers de les quals eren fets presoners dels alarbs, que'ls portaven a l'Africa, venentlos a bon preu en els mercats d'esclaus o tenintlos condemnats a captiveri, durant el qual sofrien tota lley de mals tractes per causa dels quals molts perdien la vida.

En aquesta situació, es fama de que una nit la Verge Maria s'aparegué en somnis al rey, a Sant Raimond de Penyafort y a Sant Pere Nolasch, expressantlos el seu desitg de que's fundés una religió consagrada a la misericordiosa tasca de redimir als captius, trencant les cadenes llurs y tornantlos a la patria.

Els que havien sigut favorescuts ab la celestial visió no trigaren a posar en compliment la divina comanda, y nasqué l'Ordre de la Mercè, ben catalana, com se pot veure, tant pel lloch de la seva constitució, com per les persones que l'escometeren.

Els religiosos de la nova Ordre foren aviat llegió, y's consagra-

---

Dissabte vinent comensarà en el Suplement "En Bolavà detective".

ven ardidament a l'aplech de recursos, ab els que anaven al continent africà a rescatar als cristians captius, donantse molt sovint el cas de quedarse'ls frares mercedaris en lloch d'ells, en penyora, quan els diners no abastaven pera comprar la llibertat de tots.

La devoció a la Mare de Deu de la Mercè—proclamada Patrona de Barcelona—ha sigut desde aquella època general en la nostra ciutat, y a la seva intercessió han recorregut sempre'ls barcelonins en èpoques de calamitats públiques, esmentantse'l fet d'haver sigut nomenada generalíssima de l'exèrcit català en la guerra contra Felip V, que va acabar ab el siti de 1714.

ABECÉ

Tant per tant

Un senyor original
gastava un bastó de canya,
incrustat d'or y de banya,
que valia un dineral.
Y perque no fos robat
quan en algún lloch deixava
el bastó, al mànech penjava
aquet lletrero extremat:
«Als lladres se fa sabê
que l'amo d'aquet bastó
té un cop de puny de Samsó
que pesa un quintà ben bé.»
Mes vingué'l dia fatal
en que algún *rata primero*
sense fer cas del lletrero
robà'l bastó, tan frescal,
y en son lloch hi va deixar,
ab aplom inconcebible,
altre rètol ben visible
en que's deya nèt y clar:
«L'amenassa no encocora
al lladre d'aquet bastó,
perque pot corre a rahó
de sis mil metres per hora.»

NYIC

Llegiu dissabte que ve'l Suplement d'En Patufet.

Les peripecies den Pegatinch

Una bona pesca

QUAN un home està de pega, ja pot dir que ha begut oli. Això es lo que li passava sempre al pobre Pegatinch, malgrat el seu entusiasme per les coses d'aquesta vida.

Lo que als altres els servia de divertiment, a n'ell se li convertia en motiu de peripecia. Per això n'havia passat tantes que ni un llibre de grans dimensions bastaria pera contarles totes.

Una de les més cèlebres es la que avuy tinch l'honor de contar als meus lectors.

En Pegatinch se trobava, no fa molt temps, en una població de fòra, el nom de la qual no fa al cas, per la que passava un riu bastant caudalós.

En Pegatinch se passejava moltes tardes per les vores d'aquell riu, entretenintse contemplant als pescadors de canya que per allí abundaven, divertintse en gran manera quan algún d'ells treya un peix.

No cal dir que'l divertiment den Pegatinch no podia ésser més inofensiu. Donchs, aixís y tot, no's pogué lliurar de la pega malehida que'l perseguia sempre.

Un dia, ell estava badant com de costum, contemplantse un pescador que estava posant esquer en l'am.

Un cop posat l'esquer, el pescador va agafar el

"En Bolavà detective" treurà'l nas dissabte que ve en el Suplement.

cordill; li donà uns quants giravolts enlaire pera agafar embranzida, y el tirà al riu, però la pega va voler que l'am trobés pel camí el nas den Pegatinch, clavàntseli de tal manera que va costar quart y ajuda'l trèureli.

A un altre, aquesta peripecia l'hauria escamat y s'hauria guardat prou de tornar a badar per les vores del riu. Però en Pegatinch no era com els altres homes. Ell no s'apurava per tan poca cosa. A cada accident que li passava, creya de bona fe que seria'l derrer, y ademés, estava ja tan acostumat a veure que tot li sortia al revés, que ja no feya cas *d'aquets petits detalls*.

Aixís es, que en lloch de suprimir les seves passejades per les vores del riu, a n'en Pegatinch se li ficà al cap l'idea de que, ja que'ls altres ho feyen, també ell podria dedicarse a l'art de la pesca.

Y tal dit, tal fet: se comprà una canya, un cordill, un am y l'esquer corresponent, y ab tot això dessota'l bras se'n anà cap a pescar.

L'espaterrant historia d'"En Bolavà detective" sortirà dissabte que ve.

L'HISTORIETA A L'EXTRANGER

Compromís que pot portar

Tirà l'am y esperà, tal com havia vist que'ls altres ho feyen. De sobte va sentir que un peix picava, y el pescador que estava al seu costat, va dirli:

— ¡Tira!

Y ell va tirar ab tal forsa, que l'am va sortir sense esquer y sense peix, anantse a clavar a l'orella d'un ase que pasturava allí a la vora.

En Pegatinch va córrer a treure l'am de l'orella, però l'ase, un xich mal humorat, quan el va veure arribar, s'hi girà y li engegà una cossa tan ben encertada, que'l pobre Pegatinch no va poder seure durant vuit dies.

Ab l'ajuda d'altres pescadors, varen poder treure l'am de l'orella de l'ase, y en Pegatinch, com si res hagués passat, se'n entornà a la vora del riu pera pescar.

Al cap de cinch hores d'estar allí esperant que piqués un peix, va sentir que li estiraven l'am.

Ell, tot content, va tirar, però'l peix devia ser molt gros, perque per més que tirava no podia trèurel. Y aixís comensà una especie de lluita. El peix estirava desde sota l'aigua, y ell desde dalt. Per últim, una estrevada forta del peix va fer perdre l'equilibri a n'en Pegatinch, fentlo caure de cap a dintre del riu.

El pescador més vehí del pobre Pegatinch, al vèurel en perill de morir ofegat, li tirà l'am, podentlo pescar pel da-

si passa una papellona

May s'han llegit peripecies més extraordinaries que les d'"En Bolavà detective".

rrera de les calses y treyentlo així's triomfalmente de dintre del riu.

Com es de pensar, ab la trifulga, el peix ho aprofità, emportàntseli canya, am y esquer, mentres en Pegatinch, xop com una esponja, s'ajeya al sol pera assecarse.

PASTALLUNES

y el perruquer se'n adona

Curiositats

Protesta eloqüent

Al Japó quan no agrada una comedia, el públich no crida, ni xiula, ni's descompòn; no més s'aixeca dret y's posa d'esquena a l'escenari.

Quan això passa, se tira teló y s'acaba la funció.

perque li agrada badar.
(Del *Fliegende Blatter.*)

¿Per què cansa'l pujar escales?

Perque pera pujar una escala cal emplear vuit vegades més de forsa que la que's necessitaria pera recórrer una distancia igual en terreny pla.

Tots els admiradors d'En Bolavà voldràn enterarse de la seva vida de detective.

El telefon es cosa antiga

Edisson es tingut per inventor del telefon, y en bona fe que's mereix aquet nom, car ell va ser qui va donar el cop de gracia a n'aquesta màquina de parlar a dis-

Gran partit de boxer, jugat a Nort-Amèrica, entre un dels boxeadors més famosos y un caball ensenyat en l'exercici d'aquet *sport*. Espectacle que crida molt l'atenció, ja que dóna aplicació a la tradicional cossa dels caballs.

tancia y mercès a n'ell el telefon es un gran y fàcil auxiliar en els afers de la vida.

Però'l telefon es una cosa antiga. A la Xina fa 3.000 anys que existeix un sistema de telefonia, això es, de *parlar* a distancia, no de transmetre signes o lletretes, sinó sòns, car *tele* vol dir lluny, y *fono,* veu.

A principis del sigle XVI ja era conegut y usat a Europa, d'una manera rudimentaria, el telefon, y al setiar els turchs l'illa de Rhodas, els enginyers anglesos ja's comunicaven ab els de fòra la plassa per medi d'un fil encerat en quals extrems hi havia lligats uns tubus tapats per un cap ab pergamí.

Més tart, l'any 1609, o sia al cap d'un sigle, se va publicar un llibre explicant còm s'havia de fer pera transmetre a un lloch determinat y llunyà la veu. En 1661 un sabi físich, M. Hook, va comensar a estudiar de serio aquet sistema y sis anys més tart, en 1667, va lograr transmetre la paraula per medi d'un filferro.

Després la cosa va quedar aturada, fins a l'any 1821, en que M. Wheatstone va fer altres experiments, conseguint transmetre'ls sòns d'una caixa de música desde'l soterrani a la sala de casa seva, al segón pis. Però'l telefon, baix el principi que avuy es en boga, no's va trobar fins a l'any 1876, en que Graham Bell va fer les primeres probes oficials als Estats Units, entre Boston y Salem, y sobre la base d'aquet sistema hi van treballar diferents homes de ciencia, entre ells Edisson, qui'l va portar a una perfecció que no era d'esperar.

El Suplement de dissabte s'agotarà aviat. Ja cal que cuiti tothom a adquirirlo.

El primer missatge telefònich entre Londres y París va ser cursat el dia 18 de mars de 1881 y les primeres paraules pronunciades desde la capital d'Anglaterra van ser aquelles de la Biblia, que diuen: «Y el Senyor va dir: – Y vosaltres traspassareu el continent, les illes y els mars; això es lo que he promès al meu poble pera sempre.» Després van parlar pel meteix fil el príncep de Gales, que després va ser rey d'Anglaterra ab el nom d'Eduart VII, y el President de la República francesa M. Carnot, que's varen saludar per telefon.

Coses que es bo saverles

Pera enganxar metall y porcellana

Se barreja aigua y esperit de vi de 95 graus, en parts iguals, y s'hi afegeix també en parts iguals cals y midó fins a fer pasta.

Goma bona y barata

Se fa ab mitj litre d'aigua, 30 grams de bòrax y 60 de goma laca. Tot plegat se fa fondre al foch en una olla ben tapada, y surt una goma clara, bonica y bona.

Conservació de les flors fresques

S'esculleixen les poncelles més unides y's tallen a una llargada de 7 a 8 centímetres; se tapa la testa de la tija ab lacre y s'embolica tot ab paper de barbes ben sèch. D'aquesta manera's poden conservar tot un any.

Primer retrat fet al nou Príncep de Gales ab el trajo propi del seu nou títol, conferit en virtut d'haver sigut coronat rey d'Anglaterra'l seu pare Jordi V.

Dissabte que ve no hi haurà Suplements pera qui'n voldrà.

Galeria dels grans Mestres

Els Mestres de la Ciencia

Livingstone

En David Livingstone no es ben bé un Mestre de la Ciencia en el just sentit de la paraula, però la civilisació moderna ha de serli agrahida, car si no va ser un mestre, va ser un provehidor incansable d'aquesta branca tan important del saber humà.

El seu pare era un modest mestre d'estudi d'un poblet d'Escocia, y en aqueix meteix poblet, que'n diuen Blantyre, va néixer, el dia 19 de mars de l'any 1811, en David Livingstone, qui, anys a venir, havia de donar al món tants y tants datos respecte de les terres desconegudes de l'Africa.

Encara no havia complert dèu anys, que'ls seus pares van necessitar de la seva ajuda, y el petit David va tenir de deixar les aules del colegi del seu pare y els jochs dels noys de la seva edat, pera entrar en una fàbrica de filats de cotó que hi havia a les afores de Glasgow.

"En Bolavà detective" apareixerà en el Suplement de dissabte que ve.

Per més que les seves aficions d'observador y analítich no l'estimulaven pera l'industria, en Livingstone va ser obedient ab els seus pares y va entrar de gust a la fàbrica, pensant que quan guanyaria algún jornalet podria ajudar a casa seva, y que al sortir del treball tindria algún temps pera estudiar, y aixís ho va fer. Se va esmenar en el treball y de més a més en les hores de descans se va dedicar a l'estudi de la Medecina.

No sense grans privacions, algunes vegades més grosses de lo que li permetia la seva naturalesa, el jove David va cursar tota la carrera, obtenint al cap d'avall el títol de doctor en Medecina ab les calificacions més brillants; però, quan va ser metge, en lloch de dedicarse a visitar, va preferir estudiar la carrera de capellà, y aixís ab les dues carreres anarsen a les missions a predicar la Fe de Nostre Senyor Jesucrist.

Acabada la carrera en Livingstone va ser destinat a la Xina, però la guerra que allavors estava encesa entre aquest imperi y l'anglès no li va permetre fer el viatge, en defecte de lo qual va ser enviat a l'Africa. Tenia vintisset anys quan per primer cop va posar els peus en terra africana, desembarcant a la ciutat del Cap.

Allí hi va passar alguns anys desempenyant el seu doble ministeri y estudiant diferentes llengües de les que's parlaven a l'interior ab l'idea d'endinsarse cap a les terres desconegudes d'aquell gran continent.

J. C.

(Acabarà)

VIII Concurs d'EN PATUFET

Resultat del sorteig

Tal com se va anunciar, va tenir lloch el sorteig el dia 20 de setembre.

Fetes les sòrts, va resultar guanyador del premi el n.º 29, corresponent al concursant

Lluis Sala

qui pot passar a recullir el premi quan vulgui.

Seguint la costum dels anteriors sorteigs, se va rifar, després, un

De tot Catalunya tenim encàrrechs pera enviar grans quantitats de Suplements de dissabte.

llibre de contes entre'ls concursants assistents a l'acte, havent resultat guanyador el concursant allí present, n.º 28, el nom del qual es Carles Surià.

Repetim a tots l'enhorabona; als que han guanyat com als que no han tingut aquesta sòrt, ja que tots per igual han fet obra meritoria.

Y fins a un altre.

EN PATUFET

Els dos camins

En un punt d'una carretera, trobà un noy dos camins en distintes direccions, y, ple de dubtes, se parà, donant voltes al seu barretet entre ses mans.

¿Tindria d'agafar el de la dreta, o'l de la esquerra?

¿Se veuria obligat a passar allí la nit?

¿Quínes no serien les seves temenses, sol, en mitg del camp, sense saber quína direcció pendre, ni si's perdria en aquelles soletats?

Clavat en un arbre hi havia un petit lletrero ab una inscripció pintada en negre; però com no sabia llegir, comensà a gratarse'l nas, perque'l lletreret no podia dirli el camí que devia seguir.

Per sòrt s'escaigué a passar per allí una dòna, que'l va treure de l'apuro, dihentli: «Segueix darrera del meu ase, y no't perdràs.»

El noy comprengué, no obstant, la llissó; però, obligat per les circumstancies, baixà'l cap enfadat ab sí meteix, al veures conduit per una bestia y ser més tonto que ella.

Si vols conèixer el teu camí, fill meu, quan siguis major instrueixte, perque sinó passaràs per un ignorant, y fins d'una bestia tindràs de rebre llissons.

Enviat per
JOAQUIM MUNNÉ

Epigrames catalans

— ¿Què es lo que penses, Aleix?
— Cregues que no penso rê.
— ¡Ara veyes! Jo també
estich pensant lo meteix. —

J. ALSINA

—

Després d'haverli amputat
tots dos peus a donya Aurora,
troba a algún ben educat
que li diu ab gravetat:
— Als peus de vostè, senyora. —

X

En Bolavà es el rey dels detectives. Els seus fets extraordinaris se podràn llegir en el Suplement d'En Patufet.

Planys d'un ánech

¡Ay, trist de mi y desgraciat!
Sols pensarhi m'esparvera,
un pollastre espavilat,
aquet mat. m'ha innovat,
la fi trista que m'espera.

Per tot se sent igual clam:
¡Ay que la festa s'acosta!
¿Quín dret els homes, veyam,
tenen per fer broma a costa,
de respectable aviram?

¿Què els hi ha fet un servidô?
Sóch un ànech bon minyó;
may he fet cap paper baix,
¿y me n'haig d'anâ al calaix
perque es la festa majô?

Ara veig per què en tot dia
les faves m'engarguellaven;
ara comprench la mania:
tot perque de mi esperaven
un caldo que's tallaria.

També recordo ab frisansa
la bassa ahont xipotejava.
le granotes que empaitava
y algún que altre cop de canya
que la mestressa'm donava.

Al recordar tot això,
desde'l béch fins al grapó,
sento bellugâ ab frisansa
un doll de negra tristô,
y sento la mort que s'atansa.

¡Quín món de desilusions
al mitg de tantes passions;
jo ja'm contemplo a cân Taps,
ficat dintre una cassola,
entre mitg de such y naps.

Puig ja que per medi tan ruhí
m'he apartat de mon centre,
engreixantme per morî,
si us puch fê un bon mal de ventre
no's perderà pas per mi.

Enviat per
M. B. D.

Al nen lo que fa en Colón
el pare vol ensenyâ;
emperò'l nen li contesta:
—¡Jo faig dos Colons, papà!—

Per cinch cèntims, el qui compra'l Suplement tindrà un regalet y l'historia d'"En Bolavà detective".

Totes les solucions. — Germans Guarro, Erminia Pinells, germans Sancristòfol, germans Feliubadaló, Antonet Corbella, Enrich Verdú, Narcís Ricart, A. di Tommaso, Wenceslao García, Pere Compte, Alfons Font, Manel Algora, Bru Aloy, Joan Lanuza, Victorià Ferré, Narcís Colomer, Esteve Viader, E. Vidiella, Joseph M.ª Soler, germans Blanch, Tomàs Morató, Demetri Fullà, Miquel Canals, germans Aymamí, germans Deulofeu, germans Blanquet, Enrich Puig, Miquel Caballero, Santiago Vives, Joan Camps.

Tres solucions. — Germans Ferrus, Joseph Cabrero, Roseta Lleopart, Joaquim Munné, Montserrat Xiró, Joseph García, Jaume Piera, germans Teixidó, Mario Pomer, Maria Dotras, Amadeu Prunera, Digna Buruna, Enrich Puigdevall, Joseph M.ª Quintana, Llorens Lamarca, Joseph Paulí, Lluis Ribes, Ramón Fusté, Miquel Puig, Roseta Roura, Eudalt Caseras, Teresa Homet, Joanet Carsi, Joseph Cudinachs.

Dues solucions. — Germanes Sanahuja, germans Remus, Llorens Castanyer, germans Ventalló, germans Marxuach, Joaquima Vila, Joan Lap, Amadeu Angués, germans Carreté, August Puig, germans Corbella, germans Vives, Antonieta Colomer, Vicens Rocosa, Josepha de la S., Domingo Papiol, germans Brosa, Silvestre Isern, Joseph Figuerola, Ignasi Corma, Antoni Madrid, Jesús de P. Massip, germans Soler, Miquel Burgues, Agustí Cabo.

Una solució. — Joan Tersol, Joseph Barta, Isidre Lapuente, Josephina Soler, Fèlix Roig, J. Bas, J. Taberner, Joseph Sal-lari, Jaume Ros, F. T. Vidal, Ramón Paitubi, germans Torrent, Lluis Trullà, Manel Espel, Eduart Tenas, Santiago Noguer, Salvador T. de Piernas, Francisco Rosselló, Marsal Bosch, Salvador Muñoz, germans Paradell, Isidre Baret, germans Boqueras, Lluis Angla, Joanet, Marcel Rubió, Asumpció Vives.

ENDEVINA, ENDEVINETA

TARGETA

RAFEL PUSIO
3 2 1 2 2 2 2 4 1 2

Repetir aquestes lletres tantes vegades com el número de sota indica, y ab elles formar el títol d'una comedia catalana en dos actes y el cognom del seu autor.

MIQUEL CABALLERO

CONVERSA

—¡Ola, Baldomero! ¿Sab quines s'han fet monges, ara que'l veig?

—¿La Carmeta y la Maria?

—No; les que he dit jo meteix.

J. P. A.

ANAGRAMA

Va dir la *total* ahir
que demà *tot* de venir.

EUDALT CASERAS

SOLUCIONS A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR

Al logogrif: *Pilota.*—A la xarada: *Port-bou.*— A la targeta: *Salomé.*— A l'endevinalla: *La sardana.*

¿Quí es el campió del detectivisme? Es En Bolavà. Dissabte m'ho sabreu dir.

¡DISSAPTE VINENT!

dia 7 d'octubre, comensarà la publicació en el SUPLEMENT D'EN PATUFET de la divertida, interessant y espatarrant novela den

Joseph Maria Folch y Torres

que porta'l títol de

En Bolavà detective

Aquet nou llibre den Folch y Torres està cridat a moure un veritable enrenou entre'ls detectives de tot el món, tant pels procediments extraordinaris que en Bolavà utilisa pera les seves pesquises, com per les habilitats inimitables del gran Bolavà.

Ni un lector d'EN PATUFET ha de deixar de coleccionar aquestes interessants memories, que seràn magnificament ilustrades per en

Junceda

Com ja es sabut, el SUPLEMENT D'EN PATUFET, que publica tan boniques coses, junt ab un regalet que's fa cada setmana, no costa més que

5 CÉNTIMS

pera'ls compradors d'EN PATUFET.

¡Dissapte que ve es el gran dia!

¡Dissapte que ve comensa a publicarse **En Bolavà detective!**

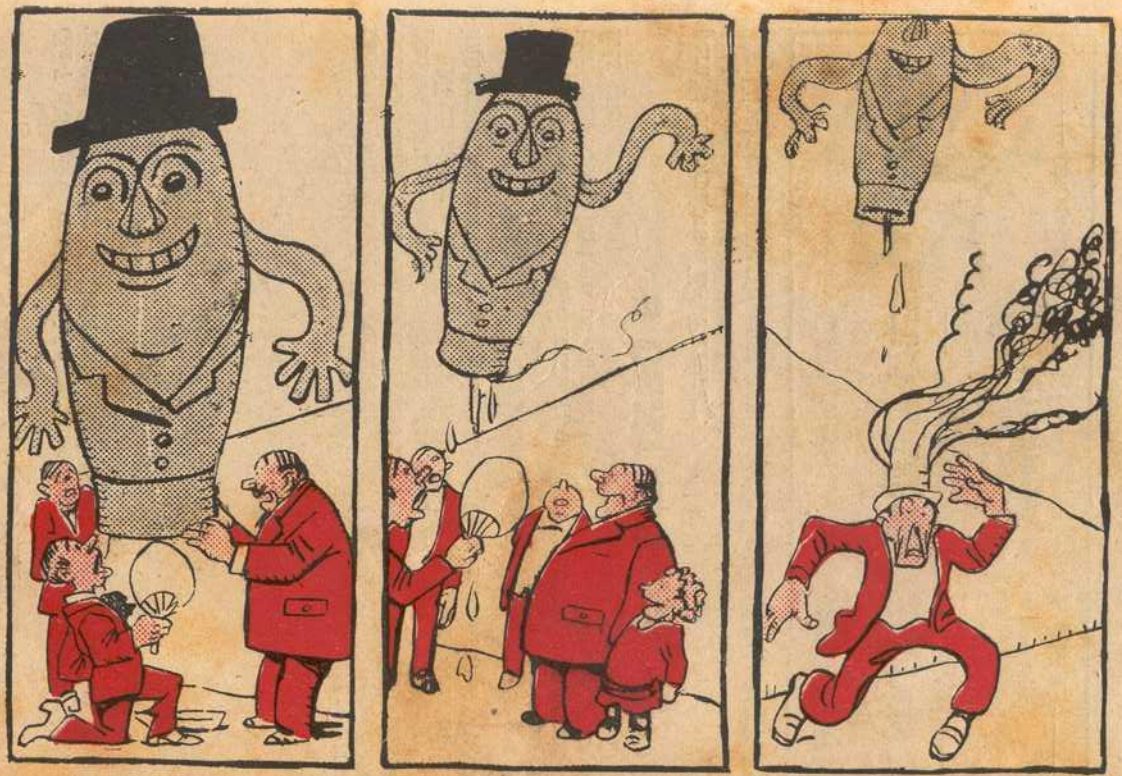

CAMISERIA Y CORBATERIA
de
JAUME SANS
Boqueria, 32. - BARCELONA

Als nens y nenes que comprin a la Casa se'ls obsequiará ab una bonica postal

ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA

Fidel Giró impressor, Valencia, 233.—Barcelona

Cert dia uns senyors, a la torra,
s'entretenien tirant bombes
en figura de ninot,

y reyen forsa mirant
còm l'esperit degotava;
mes sens poder may pensâ

que darrera de la tapia
a un senyor, ab una gota,
el barret se li cremâ.